

HELENA PÓŁTORAK

ur. 1935; Lublin

Miejsce i czas wydarzeń	Helenów, II wojna światowa, Lublin, PRL
Słowa kluczowe	Projekt Etnografia Lubelszczyzny, obrzędowość doroczna, Wigilia, potrawy wigilijne, wróżby wigilijne, słoma, zwyczaje wigilijne, wróżby na zamążpójście, wigilijny król, św. Szczepana

Czas Wigilii. Potrawy, wróżby i słoma

[...] nie wiem jak u kogo, ale u nas to ta sama prawie tradycja jest - czerwony barszczyk z uszkami, kapusta z grzybami, kluski z makiem, ryba, śledź, jakaś tam ze śledziem potrawka jakaś śledziowa, no i co tam jeszcze, a i grzybowe, grzybowa zupa, także my nie odstępujemy od dawnej [tradycji] [...]. Dwanaście potraw, to do śledzia to były podawane ziemniaki na cało gotowane w łupinach, obierało się przed kolacją i podawało się do śledzia takie gorące ziemniaki. [...] i spod stołu wyciągano siano, jak wyciągnięta była długa ta, długie siano takie to mówili, że wyjdzie za mąż szybko. A to rzucali kluski z makiem na sufit, ile się utrzyma to mówili, że urodzaj będzie, robiono różnie, w Wigilię wychodzono na dwór i w sztachetki stukano i – „Hop, hop, w której stronie mój chłop?” Gdzie pies zaszczekał tam z tamtej strony chłopak przyjdzie. [...] Króla tak, ustawiano w rogu, za łóżkiem, w rogu tego króla i stał do Trzech Króli.

W Szczepana [gospodarz] [...] brał dwie kromki chleba, w środek wkładał opłatek [...] i dawał krowie, koniowi nie, dawało się tylko krowom. [...] A jeszcze była taka tradycja przeważnie na wsiach, że w Wigilię no już po obrzędku przed zasiadaniem do stołu gospodarz wnosił wiązkę słomy i później już po wieczerzy te słomę rozścielało się, no to nie było powały [...] nawet nie kładło się do łóżka spać, żeby rano w Boże Narodzenie nie sprzątać, nie ścielić to na tej słomie się kładło, jakimiś kocami się przykryło, w domu ciepło i na tej słomie się spało. [...] nie wolno było nic - ani butów czyścić, ani nic, nie wolno było nic robić, tylko tyle, że coś tam do jedzenia sobie przygotować i zwierzęta, zwierzęta obrządzić..

Data i miejsce nagrania	2013-06-05
Rozmawiał/a	Piotr Lasota
Transkrypcja	Karolina Lasota
Redakcja	Piotr Lasota
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"